

Nr 13

Konstitutionsutskottets memorial med uppgjift å vilande förslag till ändrad lydelse av 96 och 99—101 §§ regeringsformen.

Till grundlagsenlig behandling får utskottet härmed för riksdagen anmäla nedanstående vid 1956 års riksdag jämlikt 64 § riksdagsordningen såsom vilande antagna

Förslag

till

ändrad lydelse av 96 och 99—101 §§ regeringsformen

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

§ 96.

Riksdagen skall förordna två för lagkunskap och utmärkt redlighet kända medborgare, den ene såsom justitieombudsman och den andre såsom militieombudsman, att i egen- skap av riksdagens ombud, efter den instruktion riksdagen för *vardera* utfärdad, hava tillsyn över lagars och författningars efterlevnad, *militieom- budsmannen i vad de skola tillämpas i mål, som i den ordning 87 § 1 mom. stadgar förklarats vara att hänföra till militära mål, samt i övrigt av ämbets- och tjänstemän med avlö- ning från de till försvarsväsendet anslagna medel och justitieombuds- mannen i vad de eljest skola vid domstolarna samt av ämbets- och tjänstemän tillämpas, ävensom att enligt den fördelning nu är sagd* vid vederbörliga domstolar i laga ord- ning tilltala dem, som uti sina äm-

Riksdagen skall förordna två för lagkunskap och utmärkt redlighet kända medborgare, den ene såsom justitieombudsman och den andre såsom militieombudsman, att i egen- skap av riksdagens ombud, efter den instruktion riksdagen för *dem* ut- färdad, hava tillsyn över lagars och författningars efterlevnad *i vad de skola av dem, som i allo äro under- kastade ämbetsansvar, tillämpas samt vid vederbörliga domstolar i laga ordning tilltala dem, som uti sina ämbetens utövning av våld, manna- mån eller annan orsak någon olaglig- het begått eller underlåtit att sina äm- betsplikter behörigen fullgöra. Om- budsmännen vare i all måtto under- kastade samma ansvar och plikt, som allmän lag och rättegångsord- ning för aktorer utstaka.*

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

betens utövning av våld, mannamån eller annan orsak någon olaglighet begått eller underlåtit att sina ämbetsplikter behörigen fullgöra. Ombudsmännen vare i all måtto underkastade samma ansvar och plikt, som allmän lag och rättegångsordning för aktorer utstaka.

§ 99.

Justitieombudsmannen och militieombudsmannen må, en var när han för sitt ämbetes utövning det nödigt anser, kunna övervara *högsta domstolens, regeringsrättens, nedre justitierevisionens, hovrätternas, kollegiernas eller i dessas ställe inrättade verks, och alla lägre domstolars* överläggningar och beslut, dock utan rättighet att sin mening därvid yttra, samt äga tillgång till alla domstolars, kollegiers och ämbetsverks protokoll och handlingar. Konungens ämbetsmän i allmänhet vare skyldige att lämna justitieombudsmannen och militieombudsmannen laglig handräckning, samt alla fiskaler, att medelst aktioners utförande en var av dem biträda, då han det äskar.

Justitieombudsmannen och militieombudsmannen må, en var när han för sitt ämbetes utövning det nödigt anser, kunna övervara *alla domstolars och myndigheters* överläggningar och beslut, dock utan rättighet att sin mening därvid yttra, samt äga tillgång till alla domstolars och myndigheters protokoll och handlingar. Konungens ämbetsmän i allmänhet vare skyldige att lämna justitieombudsmannen och militieombudsmannen laglig handräckning, samt alla fiskaler, att medelst aktioners utförande en var av dem biträda, då han det äskar.

§ 100.

Justitieombudsmannen och militieombudsmannen åligge, att, var för sig, till riksdagen avlämna årlig redogörelse för förvaltningen av de dem förtrodda ämbeten samt däruti, en var med avseende på *det område, som genom 96 § är bestämt* för hans ämbetsutövning, utreda lagskipningens tillstånd i riket, anmärka lagarnas och författningarnas brister och uppgiva förslag till deras förbättring.

Justitieombudsmannen och militieombudsmannen åligge, att, var för sig, till riksdagen avlämna årlig redogörelse för förvaltningen av de dem förtrodda ämbeten samt däruti, en var med avseende på *området* för hans ämbetsutövning, utreda lagskipningens tillstånd i riket, anmärka lagarnas och författningarnas brister och uppgiva förslag till deras förbättring.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

§ 101.

Skulle den oförmodade händelse inträffa, att antingen hela Konungens högsta domstol eller av dess ledamöter en eller flere funnes hava av egennytta, vrångvisa eller försumlighet så orätt dömt, att därigenom någon, emot tydlig lag och sakens utredda och behörigen styrkta förhållande, mistat eller kunnat mista liv, personlig frihet, ära och egendom, eller regeringsrätten eller en eller flere av dess ledamöter funnes hava vid prövning av besvärsmål låtit sådant förhållande komma sig till last, vare justitieombudsmannen *eller, om målet utgjort sådant militärt mål som i 96 § avses, militieombudsmannen pliktig*, ävensom Konungens justitiekansler berättigad, att vid den rikets domstol, som här nedanföre bestämmes, den felaktige under tilltal ställa, samt till ansvar efter rikets lag befordra.

Skulle den oförmodade händelse inträffa, att antingen hela Konungens högsta domstol eller av dess ledamöter en eller flere funnes hava av egennytta, vrångvisa eller försumlighet så orätt dömt, att därigenom någon, emot tydlig lag och sakens utredda och behörigen styrkta förhållande, mistat eller kunnat mista liv, personlig frihet, ära och egendom, eller regeringsrätten eller en eller flere av dess ledamöter funnes hava vid prövning av besvärsmål låtit sådant förhållande komma sig till last, vare justitieombudsmannen *och militieombudsmannen en var inom sitt ämbetsområde pliktiga*, ävensom Konungens justitiekansler berättigad, att vid den rikets domstol, som här nedanföre bestämmes, den felaktige under tilltal ställa, samt till ansvar efter rikets lag befordra.

Hänvisning: Kungl. Maj:ts proposition nr 161 till 1956 års riksdag.
Sammansatt konstitutions- och första lagutskotts utlåtande nr 2 vid 1956 års riksdag.
Första kammarens protokoll den 29 maj 1956.
Andra kammarens protokoll den 30 maj 1956.

Anmärkning: Kungl. Maj:t har genom proposition (nr 127), som hänvisats till lagutskott och behandlas av första lagutskottet, till riksdagens prövning framlagt förslag till instruktion för riksdagens ombudsmän.

Stockholm den 3 maj 1957

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN

Närvarande:

från första kammaren: herrar Elmgren, Damström, Englund, Georg Pettersson, Olsén, Weiland, Erik Olsson, Torsten Andersson, Sveningsson och Alvar Andersson; samt

från andra kammaren: herrar Hallén, Pettersson i Norregård, von Friesen, Håstad, Spångberg, Swedberg, Gustafsson i Bogla, Dahl och Alemyr.
